

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dne vsacega mesca na celi poli, in velja po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XV.

V Ljubljani 20. vinotoka 1862.

List 30.

Sr. rožni venec.

Marija, Roža miljena,
Pa eno rož'co rada ima;
Ta rož'ca ima barve tri,
Svet' roženkranc se jim veli.

Peresic pet zelenih je,
To rožni venec veselil je.
In pet jih je rudečkastih,
To rožni venec je žalostnih.

Spet pet sneženo-belih je,
To rožni venec častiljiv' je.
Če vse tri v venec so zvezane,
Čel rožni venec Mariin je.

Kot solnce, kadar se žari,
Veseli roženkranc bliši;
Sam Jezus pride na ta svet,
Od svetega Duha spočet.

Elizabeti — čez goré
Marija to naznanit gré;
Marija Jezusa rodi,
In Dete v jasli položi.

Ko pride štirideseti dan,
Bil Jezus v templi je dar'van.
Dvanajst let star se pa zgubi,
Ostane v tempeljnu tri dni.

Marija, Roža miljena
Pa eno rož'co rada ima;
Ta rož'ca ima barve tri,
Svet' roženkranc se jim veli.

Ant. Namre.

Dost' britkega, prežalega
Kervavi rožni venec ima;
On nam pove, de Božji Sin
Je bil za nas mož bolečin.

On je potil kervavi pot,
'z ljubezni do nas revnih srot;
Tud je strašno tepežen bil,
Člo krono 'z ternja je dobil.

Sam nese križ tje na goro,
Terpet' gre na Kalvarijo;
Bog sam na križu umerje,
De večno nam ne bo gorje.

Snet 'z križa bil je pokopan,
Pa — sam vstane tretji dan.
Čez štirideset dni pa z goré
Zveličar naš v nebesa gre.

Kmal pošlje svetega Duha
Aposteljnam namestnika;
Pokliče k sebi Mater svojo,
Ji dene krono na glavo.

Peresic teh zelenih pet,
Rudečih pet in belih pet —
To je Mariin venec svet,
Od Božje D'vice bo sprejet.

naj boljši sin mile matere Slovenije leži na mertvaškem odru! Potihnilo so sladki glasi lepih pesem in svetih naukov, ki smo jih bili vajeni poslušati iz njegovih ust, nehalo je biti blago serce, ki je bilo nar zvestejše Bogu, cesarju in narodu svojemu, oterpnile so roke, ki so le dobrote delile in blagoslovljale ovčice svoje; zastale so noge, ki so obhodile toliko Božjih vež na svojih apostolskih potih! —

„Bog vé, če bomo duhovne vaje na tem svetu se kterikrat skupaj obhajali?“ — so rekli v svojih konzideracijah, „skerbimo in molimo, da bi jih obhajali neprenehoma tamo v nebesih.“ Vse njih obnašanje — se mi zdi — vsi njih govori pri vajah so bili tako rekoč poslovljevanje od ljubega duhovstva svojega in pa od sveta, ki jih je bil nevredin. Pregledali in v kratkem posneli so vse svoje djanje skozi 16 let, in pokazali so nam, kaj in kako mora dušni pastir v sedanjih časih delati in vesti se, da bo svojo službo opravljal sebi in ovčicam svojim v časno in večno srečo. Odkrili so nam pa tudi svoje užaljeno serce ter britko potožili, kako jih sovražniki pikajo, po časnikih černijo in obrekujejo, da so panslavist, vdani tako imenovani jugoslovenski politiki, cesarjev sovražnik, in kdo si vé, kaj se vse. „Jaz ne poznam panslavizma — so rekli — in bi tega tudi ne terpel pri svojem duhovstvu. Spoznam pa, da hočemo do smerti ostati věrni katoličani, zvesti Avstrijanci, pa verli Slovani tudi. Našim sovražnikom pa Bog odpusti, ki ne vejo, kaj govorijo in delajo.“ Kakor dober oče na smertni postelji še enkrat svoje ljube otroke k sebi pokličejo, jih opominjajo in jim svoje zadnje nauke dajo, tako so tudi rajni škof nas duhovne sine svoje zadnjikrat povabili k svetim vajam z besedami sv. Pavla: Pridite, „glejte bratje, kako bi varno hodili — odkupljajte čas, ker so dnevi hudi. (Efez. 5, 15.)

Nauki umirajočega Očeta otrokom nar bolj dolgo ostanejo; — tudi nam bodo nauki nepozabljivi, ki smo jih čuli pri zadnjih vajah svojega ljubljenešega škofa Antona Martina, in lehko Boga zato hvalimo, da smo bili pri taistih pričujoči.

Še nekaj naj dostavimo. „Moja ura se bliža,“ so pisali rajni škof pred svojim popotovanjem v večni Rim v pastirskem listu. Srečno so popotovali, srečno vernili se, spolnila se je njih serčna želja, vidili so Rim, klečali na grobčih ss. Petra in Pavla, pa tudi zadnja ura je bila zmerom bližej, in zdaj — jim je že odbila.

V neki pridigi, govorjeni na Koroškem l. 1838, so rajni škof med drugim rekli: „Kakor je moja prva beseda slovenja bila, naj tudi moja poslednja beseda slovenja bo.“ (Glej Drob. 1849, str. 7.) Njih domoljubna želja se je tudi spolnila, kakor smo v zad-

Zadnje duhovne vaje škofa Antona Martina.

Zdi se mi, da gledam svojega preljubljenega škofa v kapelici na Slatini, klečati vtopljenega v molitev in sveto premišljevanje, zdi se mi, da jih čujem govoriti v nar sladkejšem jeziku maternem, ki jim je gladko tekel, kakor bi rožice sadil; zdi se mi, da jih gledam pazno poslušati razsvitljenega Stögerja, ki ravno od smerti govori. „Hoc anno morieris“ (letos boš umerl), pravi prerok. Kdo Gospod? — v svojem sercu vprašamo vsi po versti — ali sem jaz, ali jaz, ali jaz i. t. d.? ... Da! Ti dobri in zvesti služabnik moj — odgovori Kristus v škofovem blagem cercu — Ti si, Tebi veljajo besede prerokove: „Hoc anno morieris.“ Le ročno stori, kar imaš storiti, pripravi se, le še en sam teden imaš živeti. Zadosti si terpel, zadosti si delal, zadosti si se trudil, Tebe čaka „merces magna nimis,“ to je, nezmerno veliko plačilo; ker si bil v malem zvest, Te hočem čez veliko postaviti.“ In zarés, kako čudni so Božji opomini! V sredo, če se ne motim, je bilo pri vajah premišljevanje o smerti, in ob tednu v sredo — naj blagši pastir sv. cerkve,

nji Danici brali. Upamo v Gospoda, da se jim bo spolnila tudi tista tretja vroča želja, katero so razodeli v svoji oporoki, da bi namreč za svojo ljubo škofijo v nebesih pri Bogu mogli prositi in moliti. — O blagor Tebi, prevzvišeni knez! ko je bilo celo Tvoje življenje priprava za srečno smert, in Ti je dal Kristus še posebno milost, po skončanem duhovnih vajah preseliti se v boljši deželo. Ti si bil svitla luč Slovencev na zemlji; upamo, da boš Slovencev zavetnik v nebesih. Luč Tvojega življenja nam je sicer ugasnila, — ali luč Tvojega lepega zglada, Tvoje posneme, bo Slovencev svetila od roda do roda! —

J. M - c.

France Zupancič,

kersanski vojak, zvest služabnik, priden družnik afrikanskega misijona.

V zglad slovenskim mladenčcem.

France Zupancič je doma iz Zuzenberka na Krajskim, rojen blezo l. 1819. Njegovi starši, pobožni ljudje kmetiškega stanu, so se umerli; en brat je umerl zdaj v kratkim, ze po Francetovi smerti, eden je ozenjen. Ko je bil se otrok, ga je serčno nagnjenje posebno k svetosti in k Bogu gnalo; ze takrat se je bil v otročji priprostosti v neki gojzd podal, de bi ondi ko pusavnik živel; mogel se je pa domu verniti, ker ni imel kaj jesti. Tudi nadalje v mladih letih je bil posebno pobožen, goreč za vse dobro in priserčno je Boga ljubil. Ob nedeljah je po dvakrat križev pot molil. Bil je posebin častivec sv. Alojzija. Duhovne je močno ljubil, duhovski stan visoko spoštoval, in torej rad in vesel sprejemal lepe nauke od namestnikov Gospodovih. Vselej si je prizadeval tistih potov se derzati, ktere so mu dusni pastirji odkazovali; zato je pa tudi vse dni svojiga življenja ostal pošten mladenec, pa tudi Bog ga je varoval na vsih njegovih potih.

Modrih mladenčev pa previdnost Bozja povsod potrebuje vmes med tolakimi razuzdanimi, de posamezni svetijo med njimi, kakor mile zvezdice v temni noči. Bog je torej dopustil, de je bil France l. 1849 poklican v vojaški stan, kteri je sicer pogosto za dušo prav zalosten in nevaren stan; ali pošten mladenec zamore tudi tukaj lepo živeti in si toliko lepsi krono pridobiti, kolikor veci so nevarnosti. To vidimo nad našim Zupancičem. Veliko preblagih in pridnih mladenčev se res tukaj popači, in čisto spridi, zlasti ker mnogi stareji, ze pohujšani vojaki mladim miru ne dajo in jih gerdo zasramujejo, ce vidijo, de hočejo v Božjim strahu živeti. Kako nemilo velikrat pri vojaskih vajah ali ekserciranji visji nad nizjimi preklinjajo, posebno marsikteri krajnski soldatje, kdo bo to popisoval? Pri tacih okolišinah je pa zlahtna rozica lepiga življenja Zupancičeviga tolikanj lepsi cvetla, toliko prijetniši duh dajala. Čeravno so ga posvetneži veliko zaničevali in zasmehovali, je vender v lepim vedenji, ljubezni in strahu Božjim tako napredoval, de je ze njegov obraz spričeval njegovo bogoljubnost in serčno vdanost v voljo Božjo v nar hujših okolišinah in britkostih. Nar veci strup za mladost je ostudno kvantanje in pohujšljivo in nečisto življenje. Kadar je mogel Zupancič kaj napčniga in spotikljiviga slišati ali vididi, ga je tako hudo v serce peklo, de se mu je po zunanje vidilo, kako silo je uzaljen.

Imel je France jasno spoznanje in dobro je vedil, de molitev je nar močnejši orožje zoper skušnjave in greh. Torej se ni sramoval vsak večer svoje mo-

litve zvesto opraviti, prejden je šel k počitku. Ravno ta kersanska dolžnost se premalo spolnuje v tem stanu; od tod pa tudi izhaja, de mnogi mladenči le prevečkrat Boga čisto pozabijo in zapravijo njegovo gnado in prijaznost.

Vsako jutro, ce že ni mogel opraviti svoje molitve, kakor je njegovo serce poželelo, se je pa saj pobožno prekrizal in se v kratkim prav iz globočine serca Bogu priporočil in ga prosil pomoči, de bi mogel dan voljno, v Božjo voljo vdan in brez greha preživeti. Njegovi priserčni in pogosti zdihljeji k Bogu in k Marii so bili tako živi, de so se mu kakor na obrazu brali, in celo tisti, ki so ga zasmehovali, so bili ginjeni in začudeni nad to veliko in resnično bogoljubnostjo.

Huda natora in meseno poželenje je pri mladih zdravih ljudéh eden nar vecih sovražnikov njih zveličanja. To je Zupancič dobro spoznal, pa tudi vedil pomoček, s kterim se ta satan ukroti. Njemu se ni pretežko zdelo, se postiti o petkih in sabotah, samo ce je bilo mogoče, in tudi k drugim praznikom čez leto, ce tudi ni bil posvojim stanu vselej k temu zavezan. Pritergal si je tisti majhni kosček mesca in se postil ob terdim komisu in hladni vodi. Kadar se pa ni mogel postiti zavolj slabosti ali kake bolezni, si je pritergal saj kosček mesa, povžil malo juhe (župe), ter rekel: „Sej Bog vidi moje serce.“

Brez pogostiga duhovniga živeža ss. zakramentov clovek v dobrim hitro peša, prihaja mlačin, in sam ne ve kdaj zajde v smertne grehe. Zupancič je bil preveč previden, de bi bil v ti reči zapustil in zanemaril samiga sebe. Pogosto je iskal priloznosti in ni se sramoval, ce je bilo treba, dovoljenja prositi, de je sel svojo dušo s to nebeško pomočjo pokrepčat.

Veliko in posebno poterpežljivost in vdanost v voljo Božjo je kazal v boleznih, v kteri je prestal obilno britkost in bolečin. Bilo pa je njegovo tolažilo le samo to, de Bog tistiga ljubi in mu dobro hoče, kteriga tepe s krizi in težavami, ker s tem neskončna milost in dobrotla Božja tehta in skuša, koliko peže ima naša ljubezen do Njega. Ravno tako, kakor zlatar topi zlato in srebro, de ga poskusi, koliko ima cene, tudi Bog nas preiskuje s težavami in bolečinami, de bi nas spoznal, koliko smo vredni, ali kaj ali nič ne?

S takim življenjem in djanjem je Zupancič povsod zapustil ginljiv in živ spomin pri vsih, kteri so ga poznali, in tudi povsod so se čudili nad njim ljudje, kjer je bila njegova kompanija. Mestni ljudje so bili veselo ginjeni in spobudovani, ko so vidili mladiga vojaka toliko ponižno in zbrano, pa tako pogosto in dolgo v cerkvi moliti. Posebno pa je bil njegov zglad lepo solnce za vse pričujoče vernike, kadar je bil tisti srečni čas in priloznost, de je pristopil k Božji mizi. Prejemal je namreč sv. Obhajilo s toliko pobožnostjo in svetim strahom, de so bili pričujoči prav v serce ginjeni.

Je sam sim večkrat na svoje ušesa slišal pametne može govoriti: „To je res prav posebno znamenje pobožniga življenja.“ Slišal sim pa tudi iz ust visoke časti vredniga in bogoljubniga 87letniga škofa, de čast in hvala in gotovo plačilo gre vertnarju, ki vinograd pridno obdeluje, in marljivo zaliva vsim rozicam, de lepo cvetejo in svoje seme obrodijo: ti vertnarji pa so pridni dusni pastirji kranjske dezele, kar se tudi vidi iz ljube Zgodnje Danice, de se veselo popravljajo cerkve; zlasti pa se razodeva ljubezen do Boga v bravovšini presvetiga Rešnjiga Telesa, ker to zlahtno drevesce bo gotovo veliko sadu obrodilo.

Iz vojaštva naj pristavim še to, de France je bil zadovoljin s svojim stanom, in ni godernjal ne čez Boga, ne čez starše, ne čez svoje višji, kakor delajo marsikteri, ki se vedejo in tarnajo kakor de bi vere ne imeli, kadar so v vojašino poterjeni; in ker nimajo zaupanja v Boga, zato tudi potlej velikrat brez Boga živijo. Zadnjikrat sim v Zadru v Dalmaciji z njim govoril, in kaj mi je rekel? „Prav iz dna svojiga serca zahvalim Boga za ta stan, v kteriga me je postavil,“ to so bile njegove besede. Ravno tako hvaležin je bil pa tudi Bogu za rešenje iz njega in je pristavil: „Še bolj serčno pa zahvalim Boga za veseli dan, de se podam na popotvanje proti kranjski deželi, česar je že dolgo moja duša in serce želelo, ne za drugo, ampak za dušno radost, kjer bom saj imel priložnost za pobožne dela v službi Božji, in se ne bodo posmehovali okoli mene in norca delali iz mene itd.“

Naj pristavim še to, de je bil France vselej pridnen delavec, in zvesto je spolnoval dolžnosti svojiga stanu; lenobe se je bal, ker znano mu je bilo, de ta pošast je začetek vsih grehov. Marsikter vojašk mladeneč bi se nedolžniga ohranil, ako bi rajši v cerkev molit hodil ter Boga pomoči in blagoslova prosit, kadar nima sam svojih opravil, kakor pa de sem ter tje pohaja, po gostarijah poseda, čenča in grešne misli pase. Odveč je omenjati, de je France prav lepo posvečeval nedelje in praznike in nekako prav posebno vsako minuto svojiga življenja vedil v dušni prid obračati.

Zdaj ga pa spremimo v naj bolj težavno službo, ako je res, de takim bolnikom je nar težej streči, kterim je Bog pamet vzel in jim norci pravimo — namreč, v mestno bolnišnico v Ljubljani. Tukaj je služil od 1. majnika 1858 do 14. mal. trav. 1859, potem je mogel zopet k vojašini se verniti, kjer je ostal do 1. listop. 1859; ta dan pa je zopet bil sprejet v svojo poprejšnjo službo v bolnišnici in je od tistihmal ni več zapustil, de se je v misijon v Afriko podal 28. vinotoka (oktobra) 1861. Njegovi višji pričajo, de ves ta čas je služil z nar večji gorečnostjo, de so bili z njim v vsim popolnoma zadovoljni. „Moli in delaj!“ ta pregovor se najde v njegovim življenji lepo spolnovan, ker tudi tiste trenutke, ki so mu pri njegovi službi prazni ostajali, je v to obračal, de je čevlje pridno delal. Brez zamude svojih opravil je bil vsak dan pri sv. masi; vsak teden je pristopil k Božji mizi; obnašal pa se je tako modro in pametno, de se je vsa hiša nad njim zgledovala. France tedaj ni bil taki služabnik, kakor so mnogi hlapci, dekle in drugi služetni, ki isejo le zločnosti, ali pa so zanikarni in razuzdani, oskrunovavci nedelj in praznikov, nespoštljivi in nepokorni do svojih višjih, ktere svojeglavno žalijo, ali pa se brezvestno opravljajo in raznasajo, in jim nikoli ni prav. V svoji težavni službi pri zmesanih ali norcih si je s tem serčnost dajal: sej so tudi Kristusa imeli za neumniga, in kdor je Njemu stregel v njegovim terpljenji, je obilno plačilo prejel: ravno tako jest mislim, če je bolj težavna služba, večji zasluženje imamo pri Bogu. Zvesto je spolnoval svoje dolžnosti, in zraven tega je še zmiraj dobil časa, ki ga je Bogu daroval z molitvijo in z branjem svetih bukev. Francetu pa se je zdelo, de le premalo stori za Božjo čast, in je mislil kako bi drugač kaj več zamogel storiti. Delj časa je premišljeval in nekterikrat poskusil, de bi prišel v afrikanski misijon, kar je tudi dosegel, ko so bili lansko leto v. č. provikar O. Reinthaler v Ljubljani in so ga radovoljno v misijon sprejeli. Zapustil je kmali potem vse svoje prijatle in znance in

podal se je na dolgo pot v Afriko križ nosit za Njim, kteriga je zmiraj priserčno ljubil. Prijatlu, ki ga je za svet vprašal, če naj za njim gre, je iz Afrike odpisal, de tamkaj brez terpljenja ni, de se pa ne gre tje zato, de bi se komu dobro godilo. Ni dosegel tega, kar je serčno želel, de bi mogel kaj dosti v prid in spreobrnjenje ubozih zamurcov delati, ker že 11. svečana 1862 je na potu med Hartumam in sv. Križem svoje življenje sklenil: gotovo pa ga je Bog prišel med razsirjavce sv. vere, zavolj njegoviga dobriga namena, in med svoje nar zvestejši prijatle, zavolj tolike stanovitnosti v dobrim vse njegove žive dni. Pač lahko res rečemo, de srečna je bila njegova smert, ker vse svoje življenje je preživel v molitvi, v skerbi za nar boljši blago: nedolžnost in prijaznost Božjo, in v voljnim terpljenji, ves Bogu vdan. Posebno pa je bil Zupancič tudi častivec Marije prečiste Device in smé se misliti, de na njeno prošnjo je toliko pobožnost dosegel: sej nobeden ne ostane brez pomoči, kdor koli se zateče k tej ljubeznjivi Materi.

V njegovo večji spoštovanje naj pristavimo še to-le: Prejden je bil bolnišnico zapustil, je šel se poslednjič v domačo cerkvico slovo jemati, se je verigel na obličje pred sv. Rešnjim Telesam, je dolgo tako ostal, potem vstal in z žarečimi očmi rekel pričujočim usmiljenim sestram: „Zdaj sim se vsega Gospodu daroval.“ Tudi se jim je zahvalil za vse dobro, česar se je ondi vdeležil, in obljubil jim je, de jih bo zmiraj imel v hvaležnim spominu. Tako je šel, od vsega posvetniga čisto odločen, naproti svojimu pobožnimu poklicu. Spomina vredno je, de pred svojim odhodom je usmiljene sestre prosil še za dlačno plahto ali koc, de se bo na svojim popotvanji mraza varoval. Pozneje se je slišalo, de ravno ta dlačnica je bila tudi njegova mertvaška truga, ker vanj zavit je bil zročén materi zemlji.

Spisal

Matija Smolnikar
v Lesini, dopolnjeno v Ljubljani.

Kratka razlaga

navadnih znamenj ali podob v verskih prilikah in na svetih podobah.

(Po Mencilj-novi simboliki posnel Anton Lenar.)

(Dalje.)

Danica (zgodnja): Marijo pomeni.

Delfin (riba) pomeni moč kersanske cerkve, ki nas varno pelje skoz smertno temo.

Deteljno peró: podoba sv. Trojice.

Dež, znamenje božjega blagoslova.

Dim, podoba nečimernosti in minljivosti.

Drevó: zdravo in krepko je podoba življenja; — bolno in suho pa smerti.

Dvanajst dražih kamnov v skrivn. razod. 21, 19, 20. pomeni dvanajst aposteljnóv: Jaspis sv. Petra, smaragd sv. Pavla in Andreja, kalcedon sv. Jakopa večega, oniks sv. Filipa, sardon sv. Jerneja, krisolit sv. Matevza, veril sv. Tomaža, topas sv. Jakopa manjšega, krizopas sv. Tadeja, ligiri sv. Simona, ametist sv. Matija.

Eva . . . Ave.

Germ goreč: podoba devištva Mariinega: kakor je germ gorel, pa ne zgorel, tako je Marija mati in devica.

Glava mertvaška je podoba človeške nečimernosti in minljivosti vsega posvetnega življenja, t. j. smerti; tudi podoba pokore.

Gos Martinova je znamenje, da se je v starih časih takrat post med božičem začel; v greški cerkvi je ta

post še v navadi; v rimski cerkvi imajo ta post le menihi, ki se pa začne vseh svetnikov dan postiti.

Hisop, podoba ponižnosti in spokornosti.

Jabelko (sploh) pomeni vabilo v greh.

Jabelko pozlačeno na zvoniku je podoba zadobljenega nebeskega raja, to je tudi pomen jabelk na božičnem drevescu.

Jabelka tri so na podobah sv. Miklavža, ki jih je bil trem devicam skoz okno vergel.

Jagnje in oven s podobo ⊕ pomeni Jezusa.

Jagnje (samo) je podoba našega odrešenja.

Jagoda pomeni vabilo v greh.

Jajce je podoba groba; pa tudi vstajenja Jezusoviga, ki je vstal iz groba, kakor iz jajca pišč.

Jarem, podoba sužnosti.

Jelen je podoba duše, ki po Bogu hrepeni.

Jutranja zarija, podoba prečastite Device Marije.

Kača, podoba hudobije in zapeljivosti.

Kadilo je podoba molitve v nebesa puhteče.

Kamela je podoba potrpeljivosti in ponižnosti.

Kamen posvečen na vsacem altarlji pomeni sv. Petra skalo, na katero je Jezus zidal svojo cerkev.

Kis ali jesih je podoba svetá brez ljubezni, vino nasproti pa podoba ljubezni.

Klečati je znamenje ponižnosti in poniževanja.

Ključca (dva) v Petrovi roki sta podobi nar višje oblasti Kristusovega namestnika; eden pomenja nebesa eden pa pekel.

Kos, ki lepo poje v germovji, samoto ljubi in je črnega perja, je podoba samotnikov (menihov) in duhovnov.

Kosa, znamenje smerti.

Kotlič, znamenje mučencov, ki so bili v vrelem olju v kotlu mučeni.

Kozel ali oven jagnjeta nasproti pomeni nečistost; in je tudi podoba hudobnega duhá.

Kri je znamenje življenja in duše.

Krizma, podoba duhovne moči in dišave.

Krogla zelena je podoba zemlje; krogla plava pa nebes.

Krokar, podoba smerti.

Kruh, pomoček v večno življenje; tudi podoba višega (škofovskega) posvečenja in milodarnosti.

Lastovica, staro izročilo pripoveduje: ko je Jezus Kristus na križi visel, je lastovica péla: „Tolazi, hladi, hladi ga.“ Zato velja ko svet ptič.

Lesica, podoba zvijačnosti in veselja nad tujo škodo.

Lev podoba moči in kraljeve časti.

Lilija, podoba nedolžnosti in dušne čistosti.

Lope cerkvam predzidane so silno starega začetka; v njih so namreč sv. kersta čakali kerševanci; v njih so bili očitni spokorniki, ki se niso smeli v cerkev iti.

Martinček (mala laznic) pomeni svetlobo, ker se rad na solncu greje.

Mavrica, podoba mirú; pomeni tudi Marijo, mater ljubezni in sprave.

Med, nar čistejši in nar slajši izdelek iz samih cvetic (rastlin), je podoba božje besede in modrosti.

Mertvaška glava pri Jezusovem križi pomeni Adama, ki je bil, kakor več cerkvenih učencov misli, ravno tam pokopan, kjer je bil zasajen Jezusov križ.

Mertvaška glava sicer pa je znamenje pokore.

Mesto na sedmerih gričih je Rimsko mesto, zidano na sedem gričih.

Mošnja je znamenje ali Judževe lakomnosti, ali sv. Matevža, ki je bil cestinar; pri drugih svetnikih je podoba radodarnosti.

Mravljja je znamenje pridnosti, marljivosti.

Nevesta pomenja Kristusovo cerkev, ali cerkvene soseske, ali tudi vsako posamesno pobožno dušo.

Njiva pomeni: 1) prvo pregrešenje, zavolj

kterega je mogel Adam, iz raja izgnan, polje v potu svojega obraza obdelovati; 2) ženo, ker sv. pismo primérja ženo z rodovitno njivo; 3) dušo, ki sprejema božjo besedo, kakor njiva seme, da sad rodi; 4) prerorjenje, od tod imajo pokopališa tudi imé „njiva božja.“

Noga (bosa) znamenje poniževanja.

Obhajilo sveto, v obeh podobah pri sv. maši je podoba vednega devištva: kdor se vdeležuje Kristusa in z njim v rod stopi, se mora vsaki svetni rodovini odpovedati.

Ogel je podoba vstajenja mesá.

Ogenj je znamenje očiševanja.

Okó je podoba vsegavednosti Božje.

Opica, podoba hudobnega duha.

Osat je podoba bolečin, ali malopridnosti.

Osel je podoba zaničevanja.

Osmooglina je le obzidan greški križ. ⊕

Ovca podoba pravičnih, kozel podoba hudobnih.

Pogovor dveh protestantov od Lutrovih nauk.

Poleg nemákiga. — Spisuje Marešič.

Deveti pogovor.

Od svetiga pisma in njegove razlage.

(Dalje.)

- Bogoljub**. Nar svetejše, kar človek na zemlji ima, vsakimu tje vreči, de naj ravná s tem, namreč s sv. pismam in sveto vero, kakor hoče, to je preveč in grozno škodljivo. Kam je prišel heidelberški učitelj Paulus s svojo svobodno razlago sv. pisma! Jezusove čudeže je razlagal, de so le natorne dela, — samiga Jezusa preklinja, ker terdi, de ni na križu resnično umerl, ampak de je na križu v medlevici ležal.
- Vilko**. Kaj mi je mar taki dohtar, kteri sveto pismo v svojo škodo obrača?
- B**. Če nam tudi ni oseba mar, nam mora pa biti mar vodilo, ktero take bebec vodi, namreč prosta razlaga sv. pisma. Povej mi Vilko, kaj bi si ti od taciga kneza mislil, kteri bi novo kraljestvo vstavil, in zato postave dal, ktere bi smel vsak podložni ali deržavljan po svoji pameti razlagati?
- V**. Nič pametniga ne bi bilo od taciga misliti.
- B**. Zakaj ne?
- V**. V taki deržavi bi ne bilo nikakorsniga miru.
- B**. Ko vsak ima postavo v rokah, jo bere in razlaga po svoji volji, mora vendar tam naj večji mir kraljevati, ali ne?
- V**. To je že prav, postavo v rokah imeti in jo brati; pa razlagati jo, to je črna pika, ktera na dan prinese marsiktero pravdo.
- B**. Vse prav! Če bi v deželi ne bilo sodnikov, kteri bi smeli v pravdi govoriti, bi se zamogla edinnost ohraniti?
- V**. Oj, vekomaj ne!
- B**. Vsak podložnik bi mogel rabiti svojo pamet, in bi bilo vse dobro.
- V**. Kaj pa de, pamet! če se dva pravdata, vsak misli, de ima prav.
- B**. Če bi v deželi, v kteri smé vsak po svojim postavo razlagati, se prepri začeli, in bi kralj sodnike postavil, de bi razsodili, kteri de ima pravo, bi zamogli terdit podložniki, de smejo zakonik razlagati po svoji pameti?
- V**. Ne, ne! po tem takim bi mogel eden svojo razlago zavreči, in drugo sprejeti. Tedaj bi mu svoboda nič ne hasnila.
- B**. Ti si zdaj sklenil sodbo zoper vse protestante. Oni terdijo, de je Jezus dal vsim vernim zakonik ali postavske bukve, ktere smé vsak po svoji pameti razlagati. Zavolj take razlage se je že veliko prepira in nezloge izcimilo

in pa še v prav imenitnih členih, to nam spričuje zgodba prenareje, reformacije *). Dokler je prepir, ni edinstvi, de se edinstvo zadobi, mora določeno biti, kje de je prava razlaga, in de se razlagi mora vsak podvreči. Kaj mi pomaga po svoji pameti razlagati, moj pastor mi pa razlago zaverže, jest smem pa tudi pastorjevo razlago zavreči. Pastorji in superintendenti (nadzor-niki) razlagajo vse navskrižem: kdo jih hoče zediniti? — Drugač imajo katoličani: oni se deržijo lista sv. Pavla, Korinčanam pisaniga. Sv. Pavel pravi: „Nektere je Bog postavil v cerkvi aposteljne, druge preroke, še druge učenike.“ Iz tega katoličani spoznajo učivno in poslušavno cerkev; učivna cerkev uči, poslušavna pa posluša in uboga, in se zanese na razlago.

V. Če se ta reč s hladno kervjo premisli, se mora prav dati tebi in katoličanam. Le eno se govori za prote-stante: sv. Duh razsvetli tistiga, kateri sveto pismo bere.

B. Bi tedaj sv. Duh tudi katoličane razsvetlil, tako tudi Calviniste, prekerševavce i. t. d. De se pa to ne zgodi, vidimo iz raznih razpertij, ktere izhajajo iz razne raz-lage svetiga pisma, sv. Duh, Duh resnice, si ne more nasproti učiti in govoriti.

V. Tudi to je res!

B. Tolikokrat se pravi: sv. Duh zamore vsakiga razsvetliti. Je li pa vsak razsvetljenja vreden? To opustim, in tri zgodbe naj ti pred oči postavim, ktere za katoličane govorijo. 1. Bi ne bil zamogel sv. Duh razsvetliti ključarja, etiopca ali zamorca, ko je na vozu preroka Izaija bral? Zakaj ne! Pa tega ni storil, temveč je aposteljna Filipa razsvetlil in mu ukazal dnarničarju iti naproti, in de naj mu sv. pismo razloži. (Djanj. apost. 8, 26. i. t. d.) 2. Bi li ne bil mogel sv. Duh ali Je-zus razsvetliti Savla, ko je bil na zemljo padel, in mu povedati, kaj de naj stori? Zakaj ne? In vender se to ni zgodilo, ampak za to je bil učenec Ananija raz-svetljen in mu ukazano, de naj on Savla uči. (Djanj. apost. 9, 6. i. t. d.) 3. Bi ne bil zamogel sv. Duh po-božniga stotnika Kornelija razsvetliti, in mu povedati, kaj de naj stori? Zakaj ne? In vender mu je rekel, de naj gre in Simona Petra iz Rope pokliče, de mu bo ta povedal, kaj de naj stori. (Djanj. apost. 10, 5. i. t. d.) Lej, Vilko, kako Bog v tih okolišinah skerbi za ve-ljavo učivne cerkve, in pri vsim tem zamore sv. Duh razsvetliti vsaciga serce, de rado in voljno posluša, kar od Boga postavljeni učeniki učijo.

V. Tako npravna opomba mi ni prišla na misel.

B. Ko bi ne bilo ne sodnikov v cerkvi, ne učenikov, bi ne bilo nikakoršne edinstvi, tudi bi bil v cerkvi vsak tako visoko postavljen kakor drugi, tedej bi ne bilo nobene cerkvene veljave, nobene cerkve bi ne bilo. Če pa ni cerkve, tudi ni vere, ali saj je vsak v nevar-nosti, vero zgubiti, kar pri nas protestantih, Bog hotel de ne! zamoremo viditi. Le en žalosten zgled ti po-kažem nad učiteljem dr. Strauss-am v Zürich-u, ta groz-ni nevernik zveličarja imenuje goljufa.

V. Ni mogoče?

B. Bog hotel de ne, storjeno je, in njegovo delo je v je-zero in jezero nemških in francoskih iztisih prišlo na svetlo.

V. Bog pomagaj!

B. Ta nevernik si izmišljuje, de Kristus, na križ pribit, ni bil umerl, in de je bil živ pokopan, zato de je lahko vstal od mertvih. Čudeže, ktere je Jezus poprej delal, Strauss le po natorno razlaga, in taji tudi njegov vnebo-hod. — Lej tako dalječ pridejo protestantski učeniki! Zakaj? Zato ker sv. pismo po svoji pameti in glavi razlagajo.

V. Bog nas obvaruj take razlage sv. pisma. Ali Strauss ne spozná sv. evangelija za božje bukve?

B. Ne spozná jih; temuč evangelije zaverče, kakor sploh neverniki. Desiravno je pa vse Straussovo učenje hu-dobno, lažnjivo in bogoklevsko, vender mu vsi prote-stantje skupej ne morejo nasprotnosti za resnico ska-zati, če se ne bodo, kakor katoličani, na ustno iz-ročilo (tradicijo) opirali.

V. Kaj hočeš s tem reči?

B. Strauss spozná evangelije za čisto človeške bukve. Jest bi pa rad, de bi mu kter protestant skazal, de je evan-geli božja knjiga. Kje je zapisano, de se štirji evan-gelii k svetimu pismu morajo šteti? Kje se bere, ktere knjige de so prav za prav sveto pismo? Nikjer, ni-kjer na zemlji, kakor samo v pismih katoliških zborov, kateri po ustnim izročilu naznanujejo bukve, ktere se k svetimu pismu štejejo. Zato Luter pravi: „De imamo sveto pismo od papeštva, drugač bi mi nič ne vedili od njega.“ Če smo dobili od katoliške cerkve sveto pis-mo — kar vsak protestant mora poteriti — vprašam: Ali so katoličani pravo sveto pismo imeli takrat, ko smo mi svoje sv. pismo od njih prevzeli — ali pa so imeli lažnjivo? Če so pravo sveto pismo imeli, zakaj pa nimamo vsih bukev, ktere katoličani za sveto pismo spoznajo? Kdo je dal pravico pervim popravl-javcam, pismo svetiga Jakopa, in dvoje bukve Ma-kabejcov zavreči, ktere katoliška cerkev spozná za del sv. pisma? Ko so prvi prenarejenci po svoji volji sv. pismo razlagali, so še naprej stopili in po svoji volji sv. pismo zametovali; tako je dohtar Strauss storil. Hoče pa kdo terditi, de katoličani po krivici štejejo ne-ktere bukve k svetimu pismu, rad bi vedil, kje je to zapisano? Na to mi ne more noben človek odgovoriti. Dragi Vilko! zapomni si tedaj dobro: 1. Ko mi prote-stantje, če sveto pismo svobodno razlagamo, ne moremo v veri nobene edinstvi imeti, kar sam moraš spoznati, se vidi iz tega, de so katoličani na boljši poti od nas. 2. S samim svetim pismam ne morem nič spričati, če ne verujem, de je božja knjiga; iz sv. pisma še ne morem spričati, ktere bukve de se štejejo k sv. pismu, de bi to spričal, moram katoliško ustno izročilo za do-bro spoznati, in se ga poslužiti. Kam me to prinese? Če pa moram katoliškim verovati, kar sveto pismo za-deva, hočem jim še v družih rečeh verovati, in bom katoličan. In ti, Vilko, boš moj zgled gotovo posnemal.

V. V to se še nisim odločil, še so reči, ktere mi branijo, v katoliško cerkev prestopiti.

B. Povej mi, kaj ti brani katoličan postati?

V. Drujkrat bom povedal, zdaj moram iti domú. Z Bogam!

Bevslja in Krevslja pa Moderčinka.

Bevslja. Po kaj si tako zgodaj prikrevsala, moja ljuba Krevslja?

Krevslja. Oh, oh! toliko imam na sercu, toliko imam na sercu; moram ti malo potožiti, ne morem drugač živeti, moja priserčna Bevslja!

Bevslja. Prav, prav, moja ljuba; sej tudi mene že toliko reči teži, de si moram serce malo polahkati, če ne, mi mora zares počiti. Oh ta hudobni svet, ta hudobni svet! —

Krevslja. Prav si djala: ta hudobni svet, pa ta spačeni svet, pa ta neumni svet; oh kaj bo, kaj bo? —

Bevslja. Povej, povej preljuba, kaj je bilo?

Krevslja. Sej pravim, sej pravim; — vender no, vender no, taki le je svet; — le eno polenice sim vzela, pa je gospodinja tako vpila nad menoj, vso hišo je pokonci spravila, je hudnikala, hudirjala, me je opravljala in čer-nila, češ, de sim ji pol hiše odnesla; pa verjemi mi, de še nikoli ji nič nisim križem djala, k večimu če vzamem

*) Trideset let po Lutrovi smerti so imeli protestantje že 85 na -skrižnih razlag le samo od besed: „To je moje telo.“

krompirček, jabelček, malo zeljica, kako tersko ali kaj takiga: ona pa sama nič pri miru ne pustí, ves ljubi dan se z decam in otroci ruje, kolne, vpije, de je groza. — ti ne veš, kakošno je pri nas. Pa fant, fant — vse noči se potepa, vse sorte že od njega govoré; in domača dekle, to ti je taka lajna, de nima para; ta — druga pa zmiram tiči v cerkvi, pa je le hinavka, sovražna, nevošljiva, — undan sim jo prosila, de naj mi skrivaj latvico mleka dá: misliš, de je hotla? Rekla je, de brez matere ne smé; ko bi pa prišla Jerica, njena priliznjenka, stavim, de ga ji precej polno čerfo dá. Pa ti ne veš, — ta — stari, to je gerdoba, — zmiraj pijan domú hodi, pa udeluje, pa razgraja, pa se pridusa, — sej pravim, to ni več živeti!! Oh ko bi ti vedila Bevslja, kaj jest terpim, poštenimu, čednimu človeku ni več živeti pri tako „žleht“ ljudéh, jest se bom v drugo vas preselila, ali pa me mora konec biti, ... res — —

Bevslja — (ji v besedo seže). O Krevslja, kaj je še vse to? Ko bi jest smela govoriti, bi ti se vse druge povedala, pa ne smém, je bolje, de človek molči. ... Oh veš, de nikomur ni več verjeti na svetu; ko bi smela govoriti, bi ti že povedala, še pri spovedi ni pravice, — take lepe nauke, take lepe nauke drugim dajo: meni pa zmiraj pravijo, de naj ljudi pri miru pustim, de naj toliko ne govorim, ne opravljam, de naj jezik krotim — — sej pravim, še pri spovedi ni pravice, nikjer ni več pravice, ves svet je hudobin, prav so stari rekli, de bodo taki časi prišli, de pošten človek še besedice ne bo smel čerhniti; moje žive dni! zakaj bi ne smela govoriti, sej mi je Bog zato jezik stvaril; pa sej je vse res, kar rečem, ali ni res? ti veš, de po pravici govorim, moja predraga Krevslja, ti si še poštena, tebi sami je še kaj dopovedati. ...

Krevslja. Res je, res, — prav de si me spomnila; še pri spovedi ni pravice, druge tako dolgo dolgo učijo, mene bi bili kmali spodili, ko sim rekla, de me krivo sodijo, de me pred njimi ljudjé opravljajo, de sim nedolžna, de nisim nikomur žal besedice rekla. ... Oh kaj bo, kaj bo? Svetá mora konec biti, če bo taka. ... Pa veš Bevslja, de dobriga človeka vse preganja, še otroci po ulicah vpijejo nad menoj, de sim njih očeta opravljala, de sim derva kradla, de sim jih po krivim tožila pri učniku, ... kako bi jih ne tožila, ko so kakor huda ura, skačejo, letajo, vpijejo in udelujejo, čuda de nisim že oglušela! Če sim malo bolj oestro čez Tončka rekla, kot je bilo res, naj! sej je zaslužil tepen biti, ta smerkovec, ta zanikarnež, ta paglavec, ki je undan čez mojiga fanta jezik iztegnil, de je sadje kradel in nektere kamne vergel na sosedovo deteljo, sej se mu nič ne pozná. ...

Moderčinka, ki je ves ta pogovor od strani slišala, pristopi k njima in ji tako-le nagovori: Vč predragi moji, ne zamerite, de nektere besedice k vajnimu pogovoru pritaknem. Kolikor se meni zdi, ne ti Bevslja in ne ti Krevslja niste prav v kersanskim nauku podučeni, zlasti pa se pri vama ljubezen do bližnjiga in spoznanje samih sebe prav močno pogreša. Vidiš Krevslja, ti si sama rekla, de sem ter tje kaj izmakneš in čutiti je, de ti za to nič kaj vest ne prigreva, desiravno sv. evangelij pravi, de mora do poslednjiga vinarja poverniti, kdor hoče v Božje kraljestvo priti. De deržina, pri kateri stanuješ, ni čisto brez vsega madeža, bodisi; ali to ti moram reči, kolikor vém in ljudi poznam, de vse, kar si rekla in povedala, je nar manj desetkrat presiljeno. Posebno pa si gerdo obrekla pošteno hčer, ktera ni hotla materi mleka krasti, de bi ga tebi dala; sej veš, de otrok ali pa posel ne smé nar manjši stvarice brez privoljenja staršev ali gospodarjev od hiše dati. Pri tih besedah ji je Krevslja nar manj dvanajstkrat v besedo segla, pa Moderčinka je imela postaven govor in se ni dala ustaviti, in potem pristavi še Bevsliji kratek nauk tako-le:

Ti Bevslja imaš ravno tako slabe zapopadke od ker-

šanskiga nauka in zraven tega de sploh ljudi opravljaš, še celo svetih reči, od katerih čisto nič ne razumeš, pri miru ne pustíš, in duhovne objedaš. Tudi jest nočem reči, de sim v tih rečéh učena, vém pa iz skušnje, de pri spovedi tiste bolj in delj učijo, kateri so bolj potrebni, ali pa, morebiti tudi take, kateri si nauk v prid obračajo in ne mislijo, de so že sami modri; de bi se pa komu v tako silo svetim opravilu smela krivica goditi, je silo prederzno terditi.

Sprejmite brez zamere te dobrovoljne in odkritoserčne besede od mene, in učite se iz pridig, naukov in dobrih bukev praviga kersanstva, ter ne pozabite tega le pregovora:
Zenske silno in hudo greše,
Ker jezika svojga ne kroté;
Druge vse prav hudo sodijo,
Same po pregrehah blodijo.

Ogled po Slovenskim in dopisi.

Iz Ljubljane. (Vprašanja pri poslednji duhovski poskušnji. Pro paraphrasi biblica: Fiat paraphrasis: 1) pericopae evangelii s. Joannis cap. 5, 17—33 inclusive; — 2) epistolae ad Philippenses cap. 2, 5—11, inclusive. Dr. Leonardus Klofutar. — Pridiga: V obletnico posvečevanja vsih cerkev po reku: „Danes je ti hiši zveličanje došlo. Luk. 19, 9. Vpeljava naj se izdela; drugo pa osnova. Jož. Pavšler. — Ex theologia pastorali: 1) Kakšno nalogo ima dušni pastir, kadar vstane kužna bolezen (epidemija) v fari? kaj mu je prec v začetku bolezni storiti, kako pri bolnikih se obnašati, kaj zdravim priporočati? 2) Kako naj spovednik ravna z otroci pri spovedi, gledé na spovedovanje, vprašanja, poduk in odvezo? 3) Kaj je dušnimu pastirju storiti, če mu otroka ptuje fare kerstiti prinesó? Jož. Pavšler. — Ex theologia morali: 1) Quenam ad actum moraliter bonum requirantur, exponatur. 2) Proponantur refutenturque tritae objectiones, quas fidei orationisque adversarii soleant adversus pias petitiones (ad Deum) proferre. 3) Num desiderium in virtute proficiendi necessarium sit, demonstratur. Dr. Leonardus Klofutar. — Kersanski nauk: Od česenja svetnikov. Jož. Pavšler. — Quaestiones ex Dogmatica: 1) Omnipotentiam Dei humanam non tollere voluntatem, ostendatur. 2) Discrimen inter gratiam habitualem et actualem dilucidatur. 3) Confessionem mandatum Dei esse, demonstratur. Zavašnik. — Ex jure canonico: 1) Quid pugnat contra morum probitatem externam et decentiam clericorum? 2) Quid pertinet ad sepulturam ecclesiasticam, an etiam coemeterium? 3) Quenam circumstantiae supervenientes prohibent usum matrimonii? Georgius Volz. —

Iz Ljubljane. De sta bila gg. Wurner in Skubic imenovana za učenika na kranjski nižji gimnaziji, smo brali v vradnih naznanilih. De je gosp. Krob z gosp. Konšekam menjal, so Nov. že povedale. Sliši se, de so tudi na ljubljansko gimnazijo prišli dosihmal štirje novi gospodje iz daljnih krajev — peti pa se še obéta, — ali po novinah zastonj išemo njihovih imén. — Mnogi, posebno stariši bi radi vedili, kako se imenujejo učeniki njih sinov. Naj saj Danica pové njihove imena, kakor jih je zvedila: Dr. Ahn Karol iz Seligenstadta (Hessen-Darmstadt), doslej v Pešti (poter. v lat., grešk.); Dr. Jož. Nejedli iz Prage, doslej v Leutschavu (poter. v math. philos.); g. Hönig Ign. iz Schönberga na Marskem, doslej v Pressburgu (poter. v geog., hist.); g. Jan. Naszl iz Tepla na Českem, doslej v Šemnici (geog. hist.). — Gosp. prof. P. Petruzzi je šel v pokoj; gg. Pirker in Belovič, namestovavna učenika, sta poslovljena. De bi se razun slovenšine in kersanskega nauka v I. razredu še kateri drugi nauk po slovensko razlagal, kakor se po pravici želi in je Danica te želje plaho izrekla, se ni spolnilo. Ko smo brali, de jih slovenšino letos šest podučuje, bi kdo mislil, de jo imajo tako radi, de je je, ter-gavši se za njo, vsak le kos dobil; ali, kakor se čuje, so

se je le branili, de so jo mogli tako razkosati. Zakaj vendar v Ljubljani, v središu Slovenije, na prvi slovenski gimnazii, ne postavijo za slovensino poterjenega učenika, kakor jih imajo za druge nauke? — V prvo latinsko šolo se jih je novih letos manj oglasilo kot lani, desiravno jih niso kej izbirali; vsih le 102 in pri sprejemni skušnji so le 2 odvergli. Ker jih je pa lani v prvi šoli veliko zaostalo, jih je torej sedaj v enem razredu 70, v enem pa 64. — Stiri šole so dvojne; prve tri in peta, četrta pa je v enem razredu skupaj. —

Noviga poglavarja za Krajsko so svitli cesar izvolili bar. Jan. Šlojsnika (Schloissnigg), poprejšnjiga poglavarja na Koroskim.

V goriški štiriredni deški glavni šoli je bilo letas 205, z nedeljskimi vred 276 dečkov; v 4redni mestni glavni dekliški šoli 205, z nedeljsko vred 148, in v c. kr. 4redni uršulinski šoli 202 deklici. — V c. kr. izgledni šoli, v laškim odredu je bilo 332, v slovenskim oddelku pa 282 dečkov s slovensko razredbo. De so tudi v laškim oddelku velik del slovenske, neusmiljeno spakedrane imena, ni treba omenjati.

V ustavu zanemarjencev je bilo to leto 43 dečkov. Ta silo potrebna in blagorna naprava, kakorsno bi moglo vsako skerbno mesto imeti, se je pričela l. 1853 in ima namen, sprejemati in zrediti ubožne, samim sebi prepušene dečke, ki nimajo svojcev, in zlasti postopače in potepuhe. Ohrani se zgolj iz blagosercnosti dobrotnikov. Od l. 1853 je v to napravo sprejetih 111 fantičev; izmed tih je 60 odpravljenih poboljšanih, 5 v vojašino vzetih, 2 nepoboljšiva sta zročena gosposki svojiga kraja; 43 jih je še v vstavu, 1 je umrl.

Iz Moravskiga. Po precej dolgim preterganji, ki naj ga izgovarjajo castiti bravci vašiga lista z mojim pripravljajem v bolgarski misijon, podam z naslednjim spisam kratek izpisek mičniga popotvanja svojiga brata Jožefa v sveto zemljo, kakor ga on razglasa v našim českim cerkvenim listu „Hlas-u.“ Povedal bom le nar bolj zanimive reči. Moj brat pripoveduje dalje:

5. listopada (1861) smo jadrili med otokov sv. Andreja, Visa in Rusa in smo vidili proti zahodu laški breg ob Manfredonii; 7. zjutraj smo se peljali blizo arnavškiga pomorja, ki je viditi dolgočasno in otožno. Toliko lepši pa je otok Kerv, kamor smo proti devetém dospeli. Najlepši ondotni terg je gotovo Espanada s senčnimi drevesi. V greški cerkvi sv. Spiridijona sim vidil telo tega svetnika še dobro ohranjeno. Greški popi, se mi je zdelo, niso bili zadovoljni z 2 gld. v srebru za skazovanje. (Sv. Spiridijon, kteriga svetinje se zdaj v oblasti nezedinjenih grekov, je bil l. 348 po Kristusu rojen na otoku Cipru, kmečki sin, in je v mladosti v nar lepši nedolžnosti ovce pasel, ktere so bile vse premoženje njegovih posebno pobožnih staršev, ki so sina tudi brati naučili in je tako pridno in veselo bral, de je skorej ves sv. evangelij iz glave znal. Pod trinogam cesarjem Maksiminijanam mu je bilo zavolj spoznanja sv. vere eno oko staknjeno in levo koleno presekan in je bil k delu v rudnikih obsojen. Naslednjic je bil škof in krog l. 374 je v veliki svetosti umrl. Ta svetnik je zlasti s svojo gorečo molitvijo delal velike čudeže; Bog daj, de bi tudi zaslepljenim grekam že skorej sprosil luc spoznanja in resnice! Vr.) — O poli cne smo jo dalje vrezali. Posebno so nas razveseljevali delfini in tice tonovšice, ki so netrudama hiteli za našim Plutonam (parobrodam). Proti izhodu smo vgladali turško obrežje in brisali smo zvečer med Kefalonijo in Itako otokama. Na Kervu smo bili dobili tovarša svetnika! Star Rus z dolgo sivo brado, ki je pristopil v naš parnik „Pluton“, je terdil, de je svetnik! Srečni Pluton! (po nekdanji neverski pravljici je bil Pluton bog pekla) saj danes ti svetnik sedi na herbtu. Romali so Rusi na goro Sijon. — 8. kim. gremo med otoka Mozej-a; gorkomer je kazal 19 stopinj R. Tudi vihar smo imeli ponoči med 9. in 10.; o kako britko je takrat

slabimu umerljivcu pri sercu! K sreči smo 10. opoldne zagledali afrikanski breg in o poli dvéh smo bili v Aleksandrii. Hvaležno čutilo prešinuje popotnika, kadar po več dnevih morske vožnje zopet na suho stopi. V mestu se vidi prav mična zmes ljudi in živine. Zmérjenih stopinj korakajo velblodi s kacimi 5 stoti (centi) bremena na herbtu in z vrednostjo 1500 do 2000 piastrov (po 9 kr. a. v.). Ženske hodijo z zagernjenimi obrazi; zagrinjalo je rumeno, in viditi je, kakor bi smertne podobe krog lazile. Prvo noč sim veliko terpel, ker komarji s svojimi strupenimi rivi so mi na trume silili v obraz.

Ondotna duhovnja o. franciskanov je majhen Babilon; tukaj so Španjoli, Francozi, Italijani, Nemci, Greki, Armeni in Turki. Prelepo cerkev sv. Katarine je zidal franciskanski laik brat Serafin Baceno. Ondotni škof, mlgsp. O. Paskal Vučić, je Dalmatinec; govoril sim z njim v nemškim jeziku. Nar bolj revna cerkev je zanesljivo koptiška, ki je enaka kurniku; častitljiva pa je vendar kakor nekdanje pokopališe sv. evangelista Marka, ki je tukaj počival, prejden je bil v Benedke prepeljan. Katakombe (podzemeljske rake) v Aleksandrii so vredne, de se ogledajo. Pred nekimi leti so našli 15 stopinj dolgo in 8 stopinj široko cerkev (podsuto pod zemljo), ki ima podobo križa. Znameniti v nji so presnomali: prečudno pomnoženje kruha v pušavi i. t. d., in pa ta-le napis: HAGIA MARIA in STANTREA (to je, sv. Marija in sv. Andrej); pod neko podobo je letna številka 120. —

Naš parnik, ki nas je imel v sv. zemljo prepeljati, se je imenoval Afrika. Med popotniki je bil jud s svojim sinčkam iz Imole na Rimskim, ki ni nikoli mogel prehvaliti dobrote in prijaznosti sedanjiga papeža Pija IX. Srečniga se je cenil, de je njegov podložin; pač živo nasprotje sedanjih rovarskih Lahonov! Vidil sim vmés tudi turka. Ko se je mračilo, je pogrinjalo razgernil na tla in je proti Meki obrnjen svojo večerno molitev molil. Mene je ta turk ginil. Koliko mlačnih kristjanov, ki so Boga pozabili, osramotuje ta goreči musulman! Izmed nar bolj posebnih oseb na Afriki je bil greški patriarh Cyrillij s svojim obilnim spremljavnim duhovstvom, ki je popotval v Jeruzalem, de bi ondi delil neke reče. Patriarh ima višnjevtalar, nad njim rudečiga in oba zagrinja nekaj kozuh; na glavi ima visoko greško kapo; velika gosta brada mu obdaja obraz, in nosi špicaste čevlje. Ko smo prišli v Jaffo, je bil od ondotniga greškiga duhovstva z vso slovesnostjo sprejet. Vsedel se je na stol, in vsak pozdravljavec je pred njim pokleknil ter mu je spoštljivo roko poljubil. Pravili so mi, de je silo bogat in so torej arabski berači vpili: Abu-masari (oče denara) ter ga milošnje prosili. Še moram omeniti popotnika, rusovškiga generala, ki je prav pridno novi zavet (testament) bral in se večkrat pobožno pokrival; jest na sim mu mogel večkrat očenaš po česko moliti, kteriga je on z rusovskim primerjal.

15. listopada smo od delec zagledali judejske gore; o kolikere misli in čutila so me prehajale! Bodi pozdravljena Palestina, ti posvečena zemlja našiga Božjiga Odršenika! — Jaffa nima zavetnika ali ladijostaje; popotniki se morajo s čolni prepeljavati. To mesto, nekdanje Joppe, je iz sv. pisma dobro znano; Jona, sv. Peter, blaga Tabita (Dorka) so bili v tem mestu. Franciskanski samostan je mende na tistim mestu, kjer je imel sv. Peter prikazen od čistih in nečistih žival — v znamenje, de naj tudi nevernikom sv. evangelij oznanuje. V samostanski cerkvi mi je k maši stregel 14letni arabec Mihec Sami; na vprašanje, če bi hotel iti z menoj v Evropo, je odgovoril: „O prav rad, precej, ker ondi bi se lahko več učil kot tukaj v Azii.“ Verti so tukaj prav veliki in lepi. Bolne kristjane morajo zavoljo prenapetih turkov natihamo previdovati. Spreobrnjenje kakiga turka je redka in silo težavna reč.

17. listop. smo odrinili iz Jaffe proti Ramli; 2 konja in 3 osli, 2 dečaka — eden črnc, eden pa belec, — to je

bilo naše spremljavnost. Brez poti — le po vozkih stezah čez kamnje in skalovje nam je bilo priti do zaželenega konca. Sem ter tje smo vidili kako kožo ali velbloda (kamelo), katerih pastirji so na mesiček dudljali. Pred Ramlo proti severu smo vidili mestice Lidda. V polčeteri uri smo dosegli Ramlo. Ondotni frančiškanski samostan stoji na mestu, kjer je bila nekdaj hiša Jožefa Arimatejca (ali Ramata). Ramla ima 3000 prebivalcev, ali med njimi le samo 40 katolčanov latinskega obreda, več pa grekov in armenov. Po kersanskih in turških pokopališčih sim vidil žene klečati, moliti in glasno žalovati; na enim sim jih 20 naštel. Dalje je deržala naša pot skoz ravnino, ki seže tje do judovskih gorá. Prišli smo do vasi Buenladrún; desni razbojnik na križu je bil iz té vasi: Buenladrún = bonus latro. — (Dalje nasled.)

Razgled po kersanskim svetu.

V dominikanski cerkvi v Levovu, piše „Gazeta narodova,“ je bila pretečeno nedeljo ob času odpustkov med Božjo službo popolnoma slepa ženska sklonjena z razprostertimi rokami na obrazu in je priserčno prosila, da bi spregledala — in neprevidama, ko vstane, spregleda.

Grafnja Queensberry (Kinsberi) na Angleškem je v katoliško Cerkev prestopila.

Aleksander Heč, mlad dohtar medicinstva, pride leta 1839 iz Virtemberskiga v Pariz, kamor ga je bila vlada poslala, se izuril v zdravništvu. Bil je protestant, in od časa, ko je bil birman, se več za verske reči ne zmeni; in vender ima na vratu svetinjo Matere Božje, katero mu je bil njegov brat v šali dal, ko sta se ločila. Pa kmalo dobiva čudne misli; jame misliti, da je le katoliška vera prava, česar se scasama tudi prepriča in ves spremeni. Sklene, se na Virtembersko ne povračati, pomoči od vlade (zaloge ali štipendije) več ne uživati; tako se prihodnosti, ki se mu kaj lepa kaže, odpove. Tudi njegova rodovina mu odpove vso pomoč. Skoraj 9 let je že v Parizu, in si ne upa kot katolčan se očitno spoznati. V tem času dosti preterpi, večkrat nima kaj živeti. Moli pa stanovitno, in uslišan je; podá se k starejimu Ratisbonne-u, mu svoj dušni stan razodet. Po kratkem pogovoru mu ta reče: „Vi ste tako dobro katolčan, kot jaz, pridite jutro se spovedat.“ Tako se dohtar Heč leta 1847 očitno h katoliški veri spozná, se zdravstvu odpove in v bogoslovje podá. Sedaj je vodja duhovniga semeniša v Orlean-u, in ga ljubi čez 300 bogoslovcev in visoko spoštuje, posebno pa tudi slavni škof Dupanloup.

O Husovem spominku v Kostnici (Konstancu) in o vrišu, ki so ga gnali sovražniki svete cerkve, se je bralo ne prav davno v Kolonjskih listih: „Spominek veljá možu, ki je prvi duhovsko oblast razdiral, svobodo duha razglasil, ki je umerl kot mučenec za svoje prepričanje, kot napovednik reformacije. In vender ni cerkev ukazala, Husa na germado djati, ampak posvetna vlada, ker njegovi uki so bili zoper podlage človeštva. Misel, Husu spominek postaviti, se je nalašč izcimila, de bi dražili katolčane, sveti cerkvi zveste in zavolj tega obrekovane, in tudi dokazali, de liberalna Nemčija se za Rim, za papeža in duhovstvo še ne zmeni. In zavolj take dražbe se žertvuje narodna čast! Zakaj neki (nekteri prenapeti in protestanski) Čehi na Češkem še dandanašnji častijo Husa kot mučenca? Zato ker on jim veljá kot nar hujši nasprotnik nemškega; on je vitez, čigar nar večji zasluga je, de je Nemce iz Praške ga vseučiliša popodil. Takega moža častijo Nemci na nemški zemlji!

Jabelka in lesnika.

Sam tisti preklicani Proudhon je bil nedavno primoran od moči resnice pisati in dati v natis te-le besede: „Italija,

naj se reče, kar se reče, je vender le zmiraj papeževa: Garibaldove in Mazzinove vekanja te resnice ne poderejo.“ — Perva izdaja perviga razdelka Cezarjeviga življenja, ki ga je spisal Napoleon III., je ravno v natisu v sto iztisih, ki se bodo poslali vsim evropskim vladarjem in nekterim cesarjevim prijatlam. Pravijo, de je čudo tiskarske lepote. Štir mescce po razposlanji se bo pričel natis za občinstvo. — Dvé leti je bilo po Armonii 4. t. m., odkar je v Torinu v misijonski hiši zapert kardinal De Angelis in ni več prišel na dan. Dve leti! pravi dalje, pa brez zadolženja, brez pravde, brez sodbe. Dve leti! in pa pri vstavi, ki brani sleherniga deržavljana, in bi mogla veliko več braniti kardinala svete Cerkve. Dve leti! oh, kako kličete ti besedi! Oné kažete postavnost rovarstva, njegovo miloserčnost, njegovo dobro serce, kaj pa de! Ob enim pa kažete (velikoveč), kdo je kardinal De Angelis, kako zná velikoserčno terpeti, molčati in odpušati po škofovo. Vedite pa, de vsaka ura tih dvéh lét je pri Božji pravici zaznamnjana; vedite de bote plačali vsako minuto tih 24 mescov trinoštva in tiranstva; nedolžni mučenec pa bo morebiti še na tem svetu dosegel zasluženo povračilo, po vsaki ceni pa naj častitlivšiga v nebesih, ker pisano je v evangellii: „Blagor jim, kateri zavoljo pravice preganjanje terpijo, ker njih je nebesko kraljestvo.“ (Mat. 5, 10.) — Deržavni dolgovi vse Evrope sedanji čas znašajo po nar bolj tenkih preštevcih med 53 in 54 bilijoni. Ako se tedaj evropsko prebivalstvo šteje na 250 milijonov, ima ravnosledno sleherni zmed njih od trenutka svojiga rojstva 200 in več frankov dolgá na herbtu. Naj tedaj gleda, kako se ga znebi. — Na Laškim, zlasti v Rimu se mladost o večerih nedolžno kratkočasi s svetimi igrokazi, kakoršne je pisal Metastasio. Take svete igrokaze je bil z velikim duhovnim pridam v Rimu vpeljal sv. Filip Nerijan. Ker je pa pri enacih rečeh različnost posebno dopadljiva, je vnovič neki O. Julij Metti v Florencii na svitlo dal več novih enacih igrokazov, namreč: Ester; Daniel in trije tovarši v Babilonii; Izmael; David pastirček; Eleazar; egiptovski Jožef v ječi. S tem želimo tudi slovenskim pesnikom obuditi misel, de naj bi ne ostali zmiraj pri prostih pesmicah, temuč izdelali naj bi tudi kake nedolžne drame po sv. pismu, kakoršne — bolj kratke — bi se dale tudi pri šolskih sklepkih namesto navadniga enotniga deklamovanja pred oči staviti, daljši pa o posebnih prilikah, praznikih itd. Ako so take drame lepo, dobro, koristno izdelane, zamorejo čutilo prav vgodno mečiti in k dobrimu nagibati. — Iz Jutroviga se slišijo nove strahovitosti in turške gnjusobe. S Tavra v Ciliciji naznanujejo, de je paša v Marašu napadel s svojimi soldatuhi nektere armenske vasi in je 200 ljudi podavil, cerkve in hiše popalil, in tudi samostanu najsv. Zveličarja se je ravno taka zgodila. Naša vlada, pravi k temu francoski dopisnik v Armonii, ne de bi varovala naše brate na Jutrovim, se kratkočasi s tem, de glavo sv. Cerkve terpinči, de bi vstregla enimu steblo rovarjev.

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofii. Gosp. Antonu Jugovicu, fajm. v Presarji, je podeljena farna vikarija v Borovnici; Presar je torej 14. t. m. razpisan.

Dobrotni darovi.

Za pogorelce v Podolnici: Iz Mokroviga 15 gld. Za afrikanski misijon. Iz Teržiča: M. K. 1 gld. L. K. 1 gld. M. M. 1 gld. P. M. 1 gld. R. A. 30 kr. Iz Kovorja: F. V. 1 gold. Ana Medved 1 gld. Lenka Velkaverh 1 gld.